

Kursuse nimetus	Identiteet ja eesti kirjandus
Eelduskursused	„Pärimus ja kirjandus“, „Ajastud, voolud ja žanrid I, II“, „Kirjandus ja ühiskond I“
Ainevaldkond	Keel ja kirjandus
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) tundi: kontakttunnid, iseseisvad tööd
Õpetamise aeg	G3 2025/26. õa
Kursuse eesmärgid	Kursuse „Identiteet ja eesti kirjandus“ eesmärk on kujundada terviklik teadmiste süsteem, kuidas kujutatakse eesti kirjanduses sotsiaalset, rahvuslikku ja kultuurilist identiteeti ja identiteedi muutumist ajas. Milline on kirjanduse roll identiteedi peegeldaja ja kujundajana. Anda ülevaade eestluse ajaloost ja tähendusest tänapäeval. Eesmärk on näidata, et ja kuidas identiteet avaldub lugude ja sümbolite kaudu ning õpetada väärtustama eesti autorite loomingut kui rahvuslik-kultuurilise identiteedi kandjat. Ainesisus on esitatud teemat kõige ilmekamalt esindavad autorid, kelle hulgast teeb õpetaja valiku, keda põhjalikumalt tutvustada, arvestades tekstide kättesaadavust, oma eelistusi, aega, õpilaste võimeid ja huve. Kursuse vältel loeb õpilane tervikuna läbi vähemalt 3-4 ainekavas nimetatud eesti autori teost. Oluline on pakkuda õpilasele võimalust otsida tekstidest ajastule või/ja teemale iseloomulikku, et õpikust loetut või õpetaja räägitut kinnistada. Teostega tutvuvad õpilased kursuse jooksul peamiselt tunnis analüüsitavate tekstikatkendite kaudu, mille abil saab juhtida tähelepanu teemadele ning probleemidele, mida eri asjastute kirjanikud on kujutanud; luua paralleele, võrrelda ja leida erinevusi selles, mida on inimene väärtustanud ning kuidas on moraalsed tõekspidamised ja esteetilised hoiakud aja jooksul muutunud.

Kursuse lühikirjeldus	Õppesisu - Eesti ajaloo pöördelised momendid: rahvuslik ärkamisaeg (C. R. Jakobson, J. V. Jannsen, J. Hurt, Fr. R. Faehlmann, Fr. R. Kreutzwald); - „Kalevipoeeg“ kui tüvitekst; - Isamaaluule (Koidula, Liiv); - Kirjanduslikud rühmitused: Noor-Eesti (Suits), Siuru, Tarapita; - M. Under (luule, ballaadid); - Visnapuu (luule); - 60ndate kassetipõlvkond (P-E. Rummo, H. Runnel, J. Kaplinski, V. Luik, M. Traat) - Tammsaare „Tõde ja õigus“ I-V osa - Tänapäeva sotsiaalne luule (J. Viiding, I. Kotjuh, J. Rooste, S. Grigorjeva, Kr Ehin...) - Eesti proosa: Gailit „Ekke Moor“ ja/või J. Kross „Wikmani poisid“ ja/või Kivirähk „Mees, kes teadis ussisõnu“ ja/või Emil Tode „Piiririik“ ja/või M. Mutt „Eesti ümberlõikaja“ ja/või M. Unt „Sügisball“ ja/või M. Saat „Lasnamäe lunastaja“ ja/või Jim Ashilevi „Ma olen elus olemise tunne“ ja/või A. Hvastov „Sillamäe passioon“.
------------------------------	---

Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpul õpilane • iseloomustab õppematerjalidele toetudes käsitletud eesti autoreid ja nende teoseid; • teab 20. saj alguse kirjanduslikke rühmitusi, olulisemaid autoreid ja nende teoseid; • seostab eesti kirjanduse ja identiteedi kujunemise lugu; • võrdleb poeetikaanalüüsile tuginedes vabalt valitud kirjandusteoseid, tuues esile ühiseid ja eriomaseid jooni; • mõistab ning hindab kirjandusteoste humaanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi; • on tervikuna läbi lugenud ja analüüsinud ettenähtud proosa- või luuleteosed, tunneb teoste ning nende autorite kohta üldises kultuuri- ja kirjandusloos.
Hindamine	Koondhinde moodustavad kontrolltööd, lugemiskontrollid, analüüsitööd, suulised diskussioonid/ettekanded ning loovtööd. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse 1. sissekandes vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi. Kursusehinnet arvestatakse kirjanduse kooliastmehinde väljapanekul.
Õppematerjalid	Õppekavale vastavad õpikud ning töövihikud
Kirjandus (soovituslik kirjandus)	Neithal, R. "Mis on mis kirjanduses. Kirjandusterminite leksikon gümnaasiumile"; Merilai, A., Saro, A., Annus, E. "Poeetika. Gümnaasiumiõpik"; Annus, E., Epner, L., Süvalep, E. "20. sajandi I poole eesti kirjandus. Gümnaasiumi kirjandusõpik"; Annus, E., Epner, L., Vesker, M. „Uuem eesti kirjandus. Gümnaasiumi kirjandusõpik“; „Eesti kirjandus tekstides“ I ja II (koost. M. Hennoste) Kirjandusleksikonid ning terminoloogiasõnaraamatud Valikkirjandus, mille täpsustatud nimekirja koostab aineõpetaja lähtuvalt riikliku ainekava valikutest. Kirjandusportaalid ning internetiväljaanded.

Kursuse väljund	Peamine väljund on mõista kirjanduse rolli eestlase identiteedi kujundaja ja säilitajana. Kirjandusõpetus on gümnaasiumis üks keskseid kultuuri- ja kunstiaineid, mis aitab kujundada esteetilisi ja eetilisi tõekspidamisi, rikastada vaimu ja väljendusoskust ning mitmekesistada kommunikatsiooni. Lisaväljundid: kirjandusolümpiaadid, esseekonkursid, kirjanduslikud projektid.
------------------------	--